

DE HUISZWALUW (*Delichon urbica*) IN DE KEMPEN IN 1994.

WILLEM VEENHUIZEN

Het elfde telseizoen zit er op. We krijgen al prachtige tijdreeksen waar SOVON blij mee zal zijn. En we houden vol. Het team zwaluwtellers bestond ook dit jaar weer uit dertien personen te weten: Wil Beeren (WBe), Fred de Blom (FdB), Pierre Boudewijns (PBo), Martin van den Broek (MBr), Wim Deebe (WDe), Piet van den Eijnde (PEi), Piet van Happen (PHa), Ton Hermans (THE), Broeder Joris, Guus Nas (GNa), Geert Sanders (GSa), Gerrit Vink (GVi), Jan Wouters (JWo) en ondergetekende (WVe). Allen veel dank en gaarne tot het volgende seizoen.

BESPREKING VAN DE TELRESULTATEN PER PLAATS.

In Tabel 1 zijn de getelde aantallen in de diverse plaatsen vanaf 1984 tot en met 1994 weergegeven. Ik zal de tabel even met U doornemen.

Acht: Toename! Enkele nieuwe vestigingen (± 4) en enkele nestplaatsen in 1993 niet ontdekt. In de Griftstraat/Waalstraat had 1 ex. zich voor de ingang van het nest verhangen.

Bergeijk: Populatie stabiel gebleven.

Breugel: Hoe lang zullen die 2 paartjes zich hier nog kunnen handhaven?

Budel: Nog even stabiel?

Budel Dorplein: Wederom een sterke afname.

Budel Schoot: Hier houden de laatste twee paartje nog even vol.

Eindhoven: Weer een nieuw dieptepunt, nu nog maar 18 nesten! Zie verder ook elders in dit nummer.

Geldrop: Populatie stabiel gebleven na de dramatische afname van 1993. Op de locatie Horyon nog maar 1 nest. De kolonie aan de kerk in Zesgehuchten gaat steeds verder achteruit en omvat nog maar 6 broedparen, tegen vorig jaar 8!

Heeze: Enkele nieuwe vindplaatsen ontdekt (3 nesten). Vergeleken met 1993 een spectaculaire toename van 7 nesten, de nieuwe vindplaatsen niet meegeteld!

Knegsel: Voor de eerste maal geteld, toch nog 4 broedparen en 2 niet 'zekere' nesten (in de Eikenbocht en Lindenlaan). Een nest (Lindenlaan no.5) zat er volgens de bewoner al sinds 1968!

Leende: Populatie stabiel.

Tabel 1: AANTAL GETELDE HUISZWALUWNESTEN PER PLAATS VAN 1984 TOT EN MET 1994. Voor de afkortingen van de tellers zie in de tekst.

Plaats	Atlas- en Kwartblok	JAAR											Teller(s)	Tendens
		'84	'85	'86	'87	'88	'89	'90	'91	'92	'93	1994		
Aalst	51-55	0	--*)	--	--	--	--	--	1	--	--	--		
Acht	51-34	--	±6	8	11	11	16	9	12	10	--	17	WVe, FdB	+
Bergeyk	57-13-3+4 57-23-1+2	--	8	6	--	6	7	6	3	7	8	8	WVe	0
Bladel	57-11	--	39	--	--	--	--	--	--	--	--			
Breugel	51-25-4	24	20	9	9	12	13	12	5	9	3	2	GNa	-
Budel	57-26-4	--	--	--	--	31	31	22	20	14	6	5	WBe	0
Budel Dorplein	57-36-4	--	--	--	--	30	25	25	26	26	23	12	WBe	---
Budel Schoot	57-36-2+4	--	--	--	--	10	7	12	3	6	2	2	WBe	0
Casteren	51-51-2	27	--	--	--	±6	12	--	--	--	14	--		
Eindhoven	51-35-1 51-44-2	97	82	53	42	29	31	25	29	30	23	18	GNa, FdB, WVe	--
Geldrop	51-46-3+4	77	32	36	40	44	49	56	39	32	16	16	PHa	0
Hapert	51-52	33	13	14	13	21	17	17	11	10	--	--		
Heeze	51-56-2+4	±1	8	15	18	21	13	10	4	8	4	14	PHa, The	++
Hoogeloon	51-52-1	37	33	--	--	--	--	--	--	--	7	--		
Knegsel**)	51-53-1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	4	WVe, FdB	?
Leende	57-16-1	34	23	--	5	4	3	11	6	6	8	9	WBe, PHa	0
Leenderstrijp	57-16-3	--	--	--	--	--	--	--	--	--	45	35	WBe	-
Luyksgestel	57-23-4	37	21	19	--	24	22	25	22	19	23	18	WVe	-
Maarheeze	57-27-1	--	--	--	--	(2)	45	51	42	36	33	31	PEi	0
Nuenen	51-36-1+3	73	43	38	21	19	--	--	16	12	18	18	WVe	0
Oerle**)	51-43-4	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	WVe, FdB	?
Reusel	56-18-2	68	46	--	--	44	49	49	28	27	15	16	JWo	0
Riethoven	57-13+14	--	8	2	--	3	0	--	0	--	--	--		
Schadewijk	57-13	--	--	0	--	--	--	--	--	--	--	--		
Soerendonk	57-26-1	--	--	--	--	34	39	27	26	27	19	19	PEi	0
Son	51-25-3+4	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	0	GNa	0
Steensel	51-53-4	21	26	26	27	32	30	30	27	19	19	6	PBo, MBr	---
Sterksel	57-17-1	--	--	--	--	--	--	--	--	--	40	48	PEi	+
Veldhoven (dorp)	51-54-1	40	21	29	--	21	34	40	33	38	18	21	WDe, WVe	+
Veldhoven Look (Boerenbond)	51-43-4 51-44-3	--	--	--	--	1	--	--	--	2	6	9	WDe	+
Waalre	51-54-2+4	40	--	29	--	--	--	33	30	--	25	--		
Weebosch	57-22-2	23	19	14	--	3	4	7	6	8	9	7	WVe	-
Westerhoven	57-14-3	12	10	18	--	22	25	26	22	20	20	17	WVe	-
Wintelre	51-43	--	--	--	--	0	--	--	--	--	--	8	WVe, FdB	+
Zandoerle	51-43-4	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0	WVe, FdB	?
TOTAAL		679	496	359	173	430	472	499	411	366	404	360		

*)niet geteld **) nieuwe telling

Leenderstrijp: Afname, de kolonie aan de Strijperstraat 67 ging van 35 nesten terug naar 24!

Luyksgestel: Een lichte afname van de populatie.

Maarheeze: De afgelopen jaren een lichte afname van de populatie.

Nuenen: Populatie stabiel gebleven. De beide kunstnesten waren niet bezet.

Oerle: Voor de eerste keer geteld. Geen broedende Huiszwaluwen gevonden.

Reusel: Na de zware afname in 1993 blijft de populatie stabiel.

Soerendonk: Populatie ook stabiel dit jaar.

Steensel: Populatie sterk afgenomen als gevolg van schilder- en onderhoudswerkzaamheden!

Sterksel: Een flinke toename!

Veldhoven-dorp: Lichte toename. De populatie van de Runstraat is hetzelfde gebleven (17 nesten), doch enkele nieuwe vestigingen in de omgeving (Dorpsstraat en Roskam, ieder 2 nesten)

Veldhoven Look: Wederom een lichte toename, misschien als gevolg van 'verhuizing' vanuit de Runstraat?

Weebosch: Populatie licht afgenomen.

Westerhoven: Populatie licht afgenomen.

Wintelre: De gehele bebouwde kom rondgestruind, toch 8 bewoonde nesten gevonden!

Zandoerle: Voor de eerste keer geteld, geen broedende Huiszwaluwen aangetroffen.

NESTPLAATSEN IN HET BUITENGEBIED

In tabel 2 zijn de tellingen bijeengebracht van enkele kolonies in het buitengebied, dus buiten de bebouwde kommen.

Fabriek KZM Budelco: Nu wederom een sterke afname.

Achelse Khuis: populatie afgenomen, het herstel van 10 nesten in 1993 is weer volledig verdwenen met een afname van 13 nesten.

Aanschotse Beemden: De nieuwe vestiging vanuit de populatie "Rode Kruislaan", is met 2 nesten toegenomen!

Tabel 2: KOLONIES AAN BOERDERIJEN/HUIZEN IN HET BUITENGEBIED

Plaats	'84	'85	'86	'87	'88	'89	'90	'91	'92	'93	'94	Teller(s)
Eindhoven boerderij "De Keizer"	15	--	--	--	4	--	--	--	--	--	--	
Nuenen boerderij Collse Hoefstr.	--	7	9	--	2	--	0	0	--	--	--	
Broekhovenseweg nabij Gr.Vlasroot	--	11	8	--	--	--	--	--	--	--	--	
Fabrieken KZM Budelco, Dorplein	--	--	--	--	19	26	28	19	25	28	19	WBe
Achelse Kluis	58	39	±53	±63	±75	±83	±81	±56	±46	±56	±43	Br. Joris
Aanschotse Beemden Eindhoven	--	--	--	--	--	--	--	--	--	2	4	GVi
Riethoven Veldhovensedijk**)	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	8	WDe
Leenderstrijp boerderij Paaldijk 3**)	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	28	WBe

RESUMEREND

Dit seizoen lijkt het erop dat de populatie over de gehele lijn licht achteruit is gegaan. Tegenover flinke afnames van de huiszwaluwpopulaties in Budel, Leenderstrijp, Eindhoven, Luyksgestel en Steensel staan redelijke toenames in Heeze, Sterksel en Veldhoven.

In Steensel ging de populatie achteruit als gevolg van dakonderhoud en "moedwillig" verwijderen van de nesten (Steensel). Volgens de herziening van de Vogelwet 1936 is het nu strafbaar geworden om de nesten te verstoren en/of te verwijderen!

Van de kolonies in het buitengebied zijn die bij Budelco en de Achelse Kluis sterk afgenomen.

Voor 1993 wordt, na hertelling en aanvullingen, de Nederlandse huiszwaluwpopulatie geschat op 125.000-132.000 broedparen. Ten opzichte van 1992 is de gehele Nederlandse populatie stabiel gebleven. Maar lokaal waren er sterke afnames bijvoorbeeld langs de IJssel en plaatselijk in Limburg een afname van 30 tot 37%! Noord-Brabant heeft het eveneens moeilijk. (Jonkers en Leys 1994)

Om het verloop van de huiszwaluwpopulatie in de Kempen (en Nederland) te kunnen volgen, blijft het nodig om te tellen. Ik hoop dat komend seizoen meer plaatsen geteld kunnen worden, waarbij ik o.a. denk aan: AALST, BLADEL, EERSEL, DUIZEL, VESSEM, HOOGELON, NETERSEL, HULSEL en VALKENSWAARD.

Op naar het volgende telseizoen, zwaluwse groeten!

Literatuur

Jonkers, D. en H.N. Leys (1994): Monitoring van de Huiszwaluw *Delichon urbica* in 1993 in Nederland. *Het Vogeljaar*, 42(4): 159-161.

